

WETSVOORSTEL
tot wijziging van de procedure van onmiddellijke
verschijning in strafzaken
(ingediend door de heer Bart Laeremans c.s.)

TOELICHTING

De wet van 28 maart 2000 tot invoering van een procedure van onmiddellijke verschijning in strafzaken en de wet van 28 maart 2000 tot wijziging van de rechterlijke organisatie ten gevolge van de invoering van een procedure van onmiddellijke verschijning voerden een snelrechtprocedure in. Het was gericht op eenvoudige strafzaken, die weliswaar voldoende ernstig zijn om een aanhoudingsbevel te rechtvaardigen, maar onvoldoende complex om een gerechtelijk onderzoek te vorderen.¹

Een arrest van het Grondwettelijk hof² vernietigde in 2002 echter een aantal cruciale bepalingen van de wet waardoor de procedure zo goed als onbruikbaar werd. Herhaaldelijk werden reparatiewetten aangekondigd maar daar is nooit iets van in huis gekomen.

Nochtans leert de realiteit ons dat er grote nood is aan een goed werkend snelrecht. De tijd tussen het plegen van het misdrijf en de behandeling van de zaak door de rechter ten gronde duurt vaak veel te lang. Bij de slachtoffers stuit dit op enorm veel onbegrip en de daders hebben een gevoel van onaantastbaarheid en kunnen hun criminele activiteiten gedurende lange tijd ongestoord verder zetten.

Met dit voorstel wensen de indieners de bestaande procedure van de onmiddellijke verschijning terug volledig in werking te stellen door de cruciale bepalingen die het Grondwettelijk hof vernietigde aan te passen, daarbij rekening houdend met de opmerkingen van het hof.

Naast de op heterdaad betrapte misdrijven en wanneer de bezwaren aangevoerd binnen de maand volgend op het plegen van het misdrijf toereikend zijn om de zaak aan de rechter ten gronde voor te leggen, wensen de indieners het snelrecht toe te passen op volgende vormen van misdrijven: weerspanning, aanranding van de eerbaarheid, opzettelijke slagen en verwondingen, diefstal, afpersing en allerhande vernielingen. Deze misdrijven zijn de meest voorkomende vormen van straatcriminaliteit. Voornoemde feiten zijn over het algemeen minder complex maar vormen wel een groot gevaar voor de veiligheid op straat.

De minimum celstraf om in aanmerking te komen voor de onmiddellijke verschijning wordt verlaagd van een jaar naar acht dagen. Deze verlaging is noodzakelijk omdat een aantal misdrijven, zoals bv. opzettelijke slagen en verwondingen, door de oorspronkelijk voorziene vereiste minimum celstraf niet in aanmerking kwamen voor de onmiddellijke verschijning.

Om de rechten van de verdediging beter te vrijwaren worden de termijnen voor de verschijning opgetrokken van ten vroegste vier dagen en ten hoogste zeven dagen naar respectievelijk acht en veertien dagen.

¹ Doc. 50 0306/001 p. 3

² Arrest nr. 56/2002, Arbitragehof 28 maart 2002, B.S. 13 april 2002.

De situatie in sommige stadswijken, en dan vooral in Brussel, is onhoudbaar geworden. Er is sprake van wetteloze straten en zogenaamde no-go zones waar criminelen de baas zijn en de politie zich amper durft te vertonen. Om de greep van de politie op deze wijken te versterken en de veiligheid te verhogen is snelrecht één van de oplossingen die soelaas kunnen bieden. Het gerecht kan door de procedure van onmiddellijke verschijning korter op de bal spelen, de criminele jongeren kunnen veel sneller gestraft en van straat gehaald worden en het vertrouwen in justitie zal versterkt worden.

De indieners zijn zich ervan bewust dat een snelrechtprocedure alleen de veiligheidsproblemen niet zal oplossen - dit moet gepaard gaan met o.a. een zerotolerantie-beleid, extra middelen voor de politie, extra middelen voor de rechtbanken en een uitbreiding van de cellencapaciteit voor volwassenen en minderjarigen - maar het is alvast een stap in de goede richting.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2 en 3

De termijn voor de onmiddellijke verschijning voor de rechtbank wordt verdubbeld.

Door deze wijziging wordt tegemoet gekomen aan de motieven van het Grondwettelijk hof om de oorspronkelijke bepalingen van de wet op de onmiddellijke verschijning dienaangaande te vernietigen zoals gedaan in haar arrest van 28 maart 2002. De beklaagde en zijn advocaat krijgen nu meer tijd om hun verdediging voor te bereiden. Ook de eventuele burgerlijke partij en haar raadsman bekomen op deze wijze een meer redelijke termijn ter voorbereiding van hun aanspraken tot schadevergoeding.

Uiteraard dient deze verlenging van de termijn voor verschijning voor de rechter ten gronde ook in overeenstemming gebracht te worden met de termijn van het aanhoudingsmandaat waarvan sprake in de Voorlopige Hechteniswet dewelke bij deze ook verlengd wordt tot vijftien dagen.

Artikel 4

Deze bepaling geeft de rechter ten gronde die van oordeel is dat de zaak niet in staat is om onmiddellijk op de inleidingszitting te behandelen de mogelijkheid om de behandeling ervan uit te stellen op maximaal vijftien dagen later, zonder dat de aangehouden beklaagde noodzakelijkerwijze in vrijheid moet gesteld worden. De rechter ten gronde kan in geval van uitstel van de behandeling van de zaak de aanhouding éénmalig verlengen met een termijn van vijftien dagen. De keuze voor deze termijn van vijftien dagen is perfect te rechtvaardigen vanuit de optiek dat ook in de normale procedure volgens de Voorlopige Hechteniswet de verlenging van de aanhouding uitgesproken wordt voor de termijn van één maand.

Artikel 5

Het voorliggende artikel voorziet welke misdrijven in aanmerking komen voor de procedure van de onmiddellijke verschijning. Het gaat onder meer om de volgende feiten: weerspannigheid, aanranding van de eerbaarheid, opzettelijke slagen en verwondingen, diefstal en allerhande vernielingen.

Daarenboven wordt de procedure ook toepasselijk gemaakt voor alle misdrijven waarbij de dader op heterdaad betrapt wordt en/of onmiddellijk bekentenissen heeft afgelegd naar aanleiding van zijn eerste verhoor.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet

Artikel 2

In artikel 20bis § 5 van de Wet van 20 juli 1990 betreffende de Voorlopige Hechtenis worden de woorden « binnen zeven dagen te rekenen van de beschikking » vervangen door de woorden « binnen vijftien dagen te rekenen vanaf de beschikking »

Artikel 3

In artikel 216quinquies van het Wetboek van Strafvordering wordt een nieuwe § 3 ingelast die luidt als volgt:

“ De oproeping uitgaande van de procureur des Konings vermeldt als datum van verschijning voor de correctionele rechtbank een datum die niet mag plaatsvinden later dan vijftien dagen te rekenen vanaf de beschikking waarvan sprake in artikel 20bis § 5 van de Wet van 20 juli 1990 betreffende de Voorlopige Hechtenis, indien de beklaagde een aangehoudene betreft”

Artikel 4

In artikel 216septies van het Wetboek van Strafvordering wordt een nieuwe derde alinea ingelast die luidt als volgt:

“ Indien de rechtbank overeenkomstig het eerste lid beslist om de zaak één of meermaals uit te stellen, al dan niet ten einde een getuige op te roepen overeenkomstig het tweede lid, dient de rechtbank bij dezelfde met redenen omklede beschikking te beslissen over de handhaving van de beklaagde in hechtenis voor een bijkomende termijn van maximaal vijftien dagen. ”

Artikel 5

In artikel 20bis, § 1 van de Wet van 20 juli 1990 betreffende de Voorlopige hechtenis wordt een nieuwe eerste lid ingevoegd luidende als volgt:

“ De procureur des Konings kan overeenkomstig artikel 216quinquies van het Wetboek van Strafvordering een bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning vorderen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1° het gaat om feiten zoals bedoeld in de artikelen 269, 271, 272, 273, 274, 278, 279, 280, 281, 373 alinea 1, 398, 399, 400, 400bis 1° - 5°, 405quater, 406, 410bis, 463, 464, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 512, 514, 519, 521, 523, 525, 525bis, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532bis, 533, 534, 534bis, 534ter, 534quater, 535 tot en met 537, voor zover de feiten gestraft worden met een correctionele hoofdgevangenisstraf van acht dagen die overeenkomstig de wet van 4 oktober 1867 inzake de verzachtende omstandigheden tien jaar niet te boven gaat;

2° het gaat om een op heterdaad ontdekt misdrijf waarop er een gevangenisstraf van minimum acht dagen is gesteld.

3° het gaat om misdrijven waarop er een gevangenisstraf van minimum acht dagen is gesteld en waarbij de verdachte naar aanleiding van zijn eerste verhoor bekentenissen aflegt.

Bart LAEREMANS
Volksvertegenwoordiger

Filip De Man
Volksvertegenwoordiger

Bert Schoofs
Volksvertegenwoordiger

Bruno Stevenheydens
Volksvertegenwoordiger

Peter Logghe
Volksvertegenwoordiger